

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 14 kwietnia 2015 r.

DJE-DJE.4080.1.2015.MSz

**Dyrektorzy szkół podstawowych,
Dyrektorzy gimnazjów**

dzięki zmianom wprowadzonym ustawą z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy o systemie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 811), począwszy od roku szkolnego 2014/2015, uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów uzyskali prawo do bezpłatnego dostępu do podręczników lub materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych, przeznaczonych do obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego.

W roku szkolnym 2014/2015 to nowe zadanie z powodzeniem realizowali dyrektorzy szkół podstawowych, zapewniając uczniom klas I tych szkół podręczniki i materiały ćwiczeniowe. W roku szkolnym 2015/2016 obowiązek zapewnienia bezpłatnego dostępu do podręczników lub materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych obejmie kolejne roczniki uczniów szkoły podstawowej, tj. uczniów klas II i IV, i po raz pierwszy uczniów klasy I gimnazjum. Proces zmian zostanie w pełni wdrożony we wszystkich klasach szkoły podstawowej i gimnazjum w roku szkolnym 2017/2018.

Aby pomóc Państwu w realizacji tego nowego zadania Ministerstwo Edukacji Narodowej zorganizowało w całym kraju, w okresie maj-czerwiec 2014 r., a następnie styczeń-marzec 2015 r., we współpracy z wojewódzkimi

placówkami doskonalenia nauczycieli, cykl konferencji informacyjnych, podczas których mieli Państwo możliwość uzyskania informacji na temat zmian, w szczególności na temat nowych zasad wyboru podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych oraz zasad udzielania dotacji celowej na ich zakup. Przedstawione podczas tych konferencji prezentacje oraz szereg innych materiałów informacyjnych, w tym także treść aktów prawnych oraz elektroniczne wzory formularzy dotyczących finansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w 2015 r., są dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakładce:

<http://men.gov.pl/pl/zycie-szkoly/program-darmowy-podrecznik/dotacja-celowa-na-podreczniki>

Zachęcamy Wszystkich Państwa do bieżącego korzystania z tych materiałów.

Ponieważ zgodnie z art. 22af ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) proces aplikowania o udzielenie dotacji celowej rozpoczął się od dnia 15 marca, chcielibyśmy zwrócić Państwa uwagę na kilka kluczowych kwestii z tym związanych.

Pierwszą z nich jest zgodny z przepisami art. 22aa i 22ab ustawy o systemie oświaty oraz art. 15 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. *o zmianie ustawy o systemie oraz niektórych innych ustaw* proces wyboru podręczników, materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych i ustalania szkolnego zestawu. Przywołane przepisy w sposób jednoznaczny gwarantują zespołom nauczycieli prowadzących poszczególne zajęcia edukacyjne prawo wyboru podręcznika lub materiału edukacyjnego niebędącego podręcznikiem dopuszczonym do użytku szkolnego przez Ministra Edukacji Narodowej oraz materiałów ćwiczeniowych (nauczyciele mają również prawo ustalić, że w ogóle rezygnują z wyboru podręcznika).

Decydując się na wybór podręcznika na rok szkolny 2015/2016 do klasy I, II i IV szkoły podstawowej oraz klasy I gimnazjum nauczyciele powinni korzystać z wykazu podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego, przeznaczonych do kształcenia ogólnego, dostosowanych do wieloletniego użytku (wykaz ten

znajduje się na stronie internetowej MEN pod adresem: <http://www.men.gov.pl/podreczniki/>).

Decydując się na wybór innego materiału edukacyjnego, niż podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego, należy pamiętać, że musi on podlegać analogicznym zasadom jak podręcznik, tzn. będą korzystał z niego co najmniej trzy kolejne roczniki uczniów danej klasy.

Środki dotacji celowej na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych mogą być również przeznaczone na pokrycie kosztu drukowania lub powielania podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych w celach dydaktycznych lub na zakup urządzeń drukujących i kopiujących oraz materiałów eksploatacyjnych do nich (art. 22ae ust. 11 ustawy o systemie oświaty), z zastrzeżeniem, że druk i powielanie powinny się odbywać zgodnie z art. 27 i 28 pkt 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.).

Dyrektor szkoły ma prawo decydowania o wyborze podręcznika w sytuacji braku porozumienia w zespole nauczycieli co do wyboru jednego podręcznika lub materiału edukacyjnego. Niezgodna z przepisami prawa będzie zatem sytuacja, w której dyrektor szkoły narzuca nauczycielom swoje propozycje w tym zakresie, mimo iż zespół nauczycieli przedstawił inną propozycję. Nauczyciele jednak, dokonując wyborów, nie mogą ignorować faktu istnienia górnego limitu środków finansowych określonego w ustawie, które szkoła może przeznaczyć na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych.

Na podstawie propozycji zespołów nauczycieli oraz po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady rodziców dyrektor szkoły ustala:

- 1) zestaw podręczników lub materiałów edukacyjnych obowiązujący we wszystkich oddziałach danej klasy przez co najmniej trzy lata szkolne;
- 2) materiały ćwiczeniowe obowiązujące w poszczególnych oddziałach w danym roku szkolnym.

Przypominamy również o sformułowanym w art. 22d ustawy o systemie oświaty zakazie:

- 1) oferowania, oblicywana lub udzielania szkołom lub nauczycielom jakichkolwiek korzyści w sposób pośredni lub bezpośredni w zamian za dokonanie wyboru określonych podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych, co oznacza, że ich zakup powinien być dokonywany zgodnie ze szkolnym zestawem, i nie może być wynikiem jakichkolwiek innych czynników;
- 2) oferowania sprzedaży podręcznika wyłącznie z innym podręcznikiem lub dodatkowymi materiałami dydaktycznymi przeznaczonymi dla ucznia, co oznacza, że dyrektor ma prawo żądać podania cen poszczególnych pozycji i autonomicznie kompletować je w oczekiwaną przez szkołę całość.

Działania opisane w pkt 1 i 2 stanowią czyny nieuczciwej konkurencji w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503, z późn. zm.).

Szczególną uwagę chcemy również zwrócić Państwu na przebieg działań związanych z zapewnieniem uczniom dostępu do bezpłatnych podręczników w roku szkolnym 2015/2016.

Proces ustalenia szkolnego zestawu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, a następnie proces aplikowania o środki dotacji celowej oraz proces zakupu podręczników i materiałów powinien rozpocząć się w takim czasie, aby z początkiem roku szkolnego uczniowie otrzymali ustalone w szkolnym zestawie podręczniki lub materiały edukacyjne oraz materiały ćwiczeniowe.

Tryb i terminy udzielania dotacji celowej na podręczniki zostały tak zaplanowane, aby zapewnić środki na zakup podręczników dla szkół na możliwie najwcześniejszym etapie i jednocześnie w taki sposób, aby uwzględnić zmiany w liczbie uczniów, w tym zmiany związane z postępowaniem rekrutacyjnym do szkół.

System udzielania dotacji został skonstruowany na tyle elastycznie, na ile to możliwe w przypadku finansowania zadania zleconego. Każda szkoła ma wpływ na moment otrzymania dotacji. Informację lub wniosek, niezbędne do udzielenia dotacji, dyrektorzy szkół mogą składać do organów prowadzących już od połowy marca każdego roku. Jednostka samorządu terytorialnego może dysponować środkami na zakup podręczników już w maju danego roku (przekazanie dotacji odbywa się najpóźniej do 15 października).

Liczba uczniów klasy II i IV szkoły podstawowej jest znana odpowiednio wcześniej i tu prosimy o możliwie najszybsze aplikowanie o dotację celową. W przypadku klas I gimnazjów, dyrektor szkoły może złożyć wniosek o dotację opierając się na przewidywanej liczbie uczniów, którzy rozpoczną naukę w klasie I gimnazjum, wynikającej z arkusza organizacji pracy szkoły.

Dyrektor szkoły, który złoży wcześniej informacje niezbędne do uzyskania dotacji, ma możliwość ich korekty, jeżeli faktyczna liczba uczniów będzie niższa lub wyższa od przewidywanej na etapie wnioskowania o środki. Jeśli dyrektor szkoły zakupi wcześniej podręczniki opierając się na rzetelnych informacjach, a ostatecznie do klasy tej przybyło mniej uczniów, nie będzie konieczności zwrotu przekazanej na ten cel dotacji. Jednak nawet jeśli dyrektor szkoły przekaze informację do organu jednostki samorządu terytorialnego w lipcu (czyli znając dostatecznie dobrze wynik postępowania rekrutacyjnego), to jednostka samorządu otrzyma środki finansowe w sierpniu, o ile nie będzie zwlekać z wnioskiem do wojewody.

Trzeba tylko pamiętać o tym, że do dnia 25 sierpnia każdego roku dyrektor szkoły ma obowiązek aktualizacji informacji lub wniosku, uwzględniając wyniki postępowania rekrutacyjnego. Natomiast do dnia 15 września dyrektor szkoły ma możliwość aktualizacji liczby uczniów.

W przypadku uczniów, którzy przybędą do szkoły po 15 września i szkoła nie będzie już mieć możliwości aktualizacji danych, organ prowadzący powinien sfinansować zakup podręczników, materiałów edukacyjnych lub ćwiczeniowych z własnych środków dla nowego ucznia, a wydatek ten zostanie mu zrefundowany ze środków dotacji celowej przekazanej na kolejny rok szkolny. Warto nadmienić, że zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty kwota

dotacji wynikająca z liczby uczniów zostaje powiększona o kwotę właściwą na zakup dodatkowego kompletu podręczników na każdy oddział klasowy, właśnie po to, aby szybko móc reagować na przypadki zwiększenia się liczby uczniów.

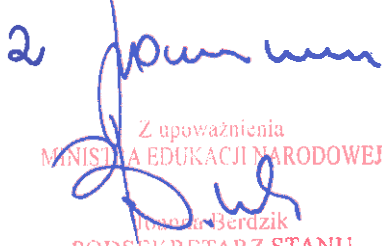
Zakup podręczników, materiałów edukacyjnych oraz ćwiczeniowych został wyłączony spod rygorów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.), co znacząco ułatwi dyrektorom szkół realizację zadania zapewnia uczniom dostępu do bezpłatnych podręczników i materiałów. Kwestię tę regulują:

- 1) art. 4 pkt 8c ustawy - Prawo zamówień publicznych;
- 2) art. 22az, 22aza, 22azb i 22azc ustawy o systemie oświaty.

Należy jednak pamiętać, że zakup podręczników oraz materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych powinien się odbywać z zachowaniem zasad dokonywania wydatków publicznych przez jednostki sektora finansów publicznych określonych w art. 44 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).

Przedstawiając powyższe uprzejmie prosimy Państwa dyrektorów o dołożenie starań, aby na rok szkolny 2015/2016 wszyscy uczniowie klas: I, II IV szkoły podstawowej oraz klasy I gimnazjum mieli zapewniony bezpłatny dostęp do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych.

2

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Józefa Berdzik
PODSEKRETARZ STANU